

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

Brusel 25. 1. 2006
KOM(2006) 30, konečné znenie
ČASŤ 1

OZNÁMENIE KOMISIE URČENÉ JARNÉMU ZASADANIU EURÓPSKEJ RADY

ČAS ZARADIŤ VYŠŠIU RÝCHLOSŤ

Nové partnerstvo pre rast a zamestnanosť

ČAS ZARADIŤ VYŠŠIU RÝCHLOSŤ: NOVÉ PARTNERSTVO PRE RAST A ZAMESTNANOSŤ

Vďaka novému impulzu odsúhlasenému pre rast a zamestnanosť sme minulého roku v Európskej únii zaznamenali rozhodujúci posun. Logika, že naše spoločné výzvy si vyžadujú spoločné odpovede, sa v roku 2005 potvrdila ako nikdy predtým. Obnovená Lisabonská stratégia ukázala, ako by európska stratégia pre rast a zamestnanosť mohla byť a musí byť viac, ako len súčtom jednotlivých častí. Európski predstavitelia sa na stretnutí v Hampton Court jasne vyjadrili, že Európa je nevyhnutnou zložkou pri hľadaní riešenia globálnych problémov. V plnej miere podporili analýzu pred nami stojacích výziev, ktorú Komisia uskutočnila, ako aj ambiciózne rámcové na ich riešenie. Všetci sa zhodli na tom, že potenciál rozšírenej Európy nemožno využiť len tak a že na jeho plné využitie je potrebné prijať opatrenia a zabezpečiť do budúcnosti trvalo udržateľný rozvoj.

V súvislosti s národnými reformnými programami pripravenými jednotlivými členskými štátmi sa opäť ukázal vznikajúci konsenzus. Boli príspevkom k sľubnému začiatku nového prístupu. Tento impulz je teraz potrebné zintenzívniť a národné programy preniesť do praxe.

Ktoré kroky sú najsúrnejšie? Zvýšením efektivity a zlepšením koordinácie potrebujeme prehĺbiť výskum a rozvoj. Potrebujeme spolupracovať na celoeurópskej úrovni, aby sme zabezpečili, že sa výskum transformuje do inovačných výrobkov a služieb, čo prispieje k rastu a zamestnanosti. Aby naše spoločnosti, najmä malé a stredné podniky, mohli úspešne súťažiť so zvyšujúcou sa konkurenciou na svetovom trhu, musia byť schopné zosilniť na celoeurópskom domácom trhu. Na trhu bez prekážok a byrokracie, kde sú pravidlá predvídateľné a kde dynamické spoločnosti môžu prosperovať.

Ako obyvateľstvo starne, potrebujeme viac pracujúcich ľudí, aby financovali dôchodky a zdravotnú starostlivosť. K práci potrebujeme celoživotný prístup. Mladí ľudia potrebujú pomoc na začiatku svojho pracovného života. Rodičia potrebujú dostupnú starostlivosť o dieťa a uspokojivú rovnováhu medzi prácou a súkromným životom. A nemôžeme si dovoliť, aby ľudia vypadli z trhu práce vo svojich päťdesiatych rokoch.

Nedávno sme boli rôznymi spôsobmi upozornení na dôležitosť energie pre naše hospodárstva. Nemôžeme si dovoliť ňou plytvať. Potrebujeme jej dostať viac z obnoviteľných, neznečisťujúcich zdrojov. A potrebujeme bezpečnosť dodávok za dostupné ceny. Hospodárska súťaž môže pomôcť aj v tejto oblasti. Ale Európa potrebuje tiež hovoriť jednothlasne pri zabezpečovaní dodávok spoza svojich hraníc.

Takže vieme, o čo sa snažíme, a vieme, ako to dosiahnuť. Ale teraz tá ťažšia časť: zmeniť dobré úmysly na skutky. Reforma sa potrebuje stať riadiacim princípom pre vnútroštátnu, ako aj európsku hospodársku politiku. Je životne dôležité, aby sa opatrenia členského štátu a EÚ vzájomne dopĺňali s cieľom vytvoriť pre rast a zamestnanosť silný hnací motor. To je naša spoločná zodpovednosť a práca neskončila, kým každý zamestnanec, každý podnik, každý spotrebiteľ nemôže využívať výhody reformy.

Prvý rok stratégie priniesol skutočnú nádej, že pokrok vedúci k hospodárskej reforme je na ceste, že Európa je v pohybe. Ak dokážeme zdvojnásobiť našu energiu a z reformy urobiť našu najvyššiu prioritu, obnovená Lisabonská stratégia sa bude považovať za skutočné miesto zvratu na ceste vedúcej k rastu a zamestnanosti. Je na nás všetkých, aby sa tak stalo.

Je čas zaradiť vyššiu rýchlosť.

José-Manuel Durão Barroso

ZHRNUTIE

Lisabonská stratégia vstúpila do novej fázy. V minulom roku sme boli svedkami nového začiatku a radikálnej zmeny v spôsobe, ako Lisabonská stratégia funguje. Do stredobodu pozornosti sa teraz dostalo predkladanie výsledkov. Členské štáty tým, že doručili národné reformné programy, v ktorých oznámili podrobne vypracované záväzky opatrení, prijali novú zodpovednosť. Súčasne lisabonský program špecifikuje, čo je treba na úrovni EÚ urobiť, aby sa s národným, regionálnym a miestnym úsilím mohli vzájomne dopĺňať.

Národné reformné programy poskytujú dobrý základ na poháňanie reformy dopredu. Dôvod, že rast a zamestnanosť sa určili za prioritné oblasti, je vážny a vzhľadom na kľúčové výzvy stojace pred nami má širokú podporu. Paralelne s tým, je akcia na úrovni EÚ na správnej ceste a dostane nový impulz po ukončení plánovania výdavkov na roky 2007 – 2013. Takže, nástroje sú pripravené, národné programy udržiavajú hybnosť, teraz je už potrebná len politická vôľa na premenu záväzkov na skutočné výsledky v oblasti rastu a zamestnanosti. Je čas zaradiť vyššiu rýchlosť.

Národné programy sa musia teraz implementovať na základe skutočného národného konsenzu. Nestane sa tak za noc. Musíme lepšie vysvetliť našim občanom, prečo je dlhodobá naša stratégia pre rast a zamestnanosť cestou k prosperite a sociálnej spravodlivosti.

Programy musia byť posilnené tak, aby reforma zahŕňala všetky kľúčové oblasti politiky pre rast a zamestnanosť vo všetkých členských štátoch. Ako ukázalo stretnutie európskych predstaviteľov v Hampton Court, existujú kľúčové oblasti, v ktorých by Európa mohla mať vplyv, v ktorých implementovanie odvážnych rozhodnutí prinesie reforme nový impulz:

- Potenciál Európy, ponúkať taký tovar a služby občanom, aké budú chcieť, sa zrealizuje prostredníctvom rozhodujúceho posunu vpred pri investíciách do výskumu a inovácií. Sú na to potrebné väčšie verejné investície, s existujúcimi výdavkami presunutými do výskumu a inovácií a s lepšou koordináciou medzi členskými štátmi. Rovnako dôležité je, že prostredie musí byť vhodné na zavádzanie výsledkov výskumu do oblasti inovácií, a tým podporu rýchlejšieho rastu: prínos špičkového výskumu nesmie byť premárnený zbytočnými prekážkami stojacimi pred komerčným využitím, alebo zväzovaním rúk univerzitám.
- Uvolnenie podnikateľského potenciálu Európy znamená vytvorenie podnikateľskej klímy, ktorá stimuluje vznikanie a rast podnikov. Európa musí mať toľko sebadôvery, aby odstránením prekážok z cesty novým podnikom umožnila podnikateľom prevítať. Vlády musia byť pripravené pomôcť vyhladiť chodník pre podniky na každom stupni ich vývoja znížením byrokracie, aby tak pomohli MSP rozvíjať sa doma i v zahraničí, ako aj pozitívnou akciou, aby uľahčili prístup k financiám, ktoré potrebujú.
- Starnúce obyvateľstvo znamená, že európska spoločnosť musí byť pripravená pomôcť, aby viac ľudí pracovalo, aby pracovali dlhšie a aby pracovali spôsobom, ktorý čo najúčinnejšie využíva ich talent. Znamená to politiku zamestnanosti, ktorá pomáha ľuďom nájsť prácu na každom stupni ich pracovného života a odstraňuje prekážky pred tými, ktorí si prajú pracovať. Ľudia potrebujú správne schopnosti v správnom čase, potrebujú pomoc pri zmene a pri hľadaní nových pracovných príležitostí a potrebujú byť schopní vyhovieť požiadavkám práce do konca svojho života.

- Bezpečná, dostupná dodávka energie je rozhodujúcim odrazovým mostíkom pre rast. Ale zdroj energie je konečný a musí sa naňho starostlivo dohliadať. Potrebujeme Európsku energetickú politiku, aby energiám poskytla skutočný vnútorný trh na maximalizovanie výhod plynúcich z energetickej efektívnosti a obnoviteľnosti, ako aj ochránila ich dodávky vnútri a za hranicami EÚ.

Národné skúsenosti ukazujú, aké sú možnosti a čo je ešte potrebné urobiť. Členské štáty by mali vyťažiť tento potenciál a urobiť viac pre ponaučenie od svojich partnerov.

Popri úplnom splnení národných programov by sa nasledujúce kroky mali zamerať na kľúčové akcie na udržanie hybnosti:

- Komisia vyzýva Európsku radu, aby sa zaviazala k sérii precízne zameraných, časovo obmedzených akcií v rámci všetkých týchto oblastí: výdavky na výskum a vzdelávanie, uľahčenie zakladania a prevádzkovania podnikov, pomoc pre nezamestnaných pri hľadaní práce, pomoc pri starostlivosti o deti, integrovaná energetická politika v Európe. Občania, zamestnanci aj podnikatelia musia cítiť, že štátna politika má za úlohu pomôcť im v tom, čo chcú dosiahnuť, a nie ich brzdiť.
- Úsilie vybudovať skutočný národný konsenzus popri týchto programoch by malo byť zintenzívnené. Inštitúcie EÚ a členské štáty by mali zabezpečiť, aby sa ustanovila špecializovaná komunikačná stratégia zahŕňajúca všetky vnútroštátne, regionálne a miestne zainteresované strany. Sociálni partneri by v nej tiež mali mať osobitnú úlohu.

OBSAH

Čas zaradiť vyššiu rýchlosť: nové partnerstvo pre rast a zamestnanosť	2
Časť I – Čas zaradiť vyššiu rýchlosť	6
1. Európa v pohybe: spoločná snaha o rast a zamestnanosť	6
2. Realizácia: reakcia politiky	8
2.1. Lisabonský program Spoločenstva	8
2.2. Národné reformné programy	9
2.2.1. Vyhodnotenie rôznych oblastí politiky	10
2.2.2. Celkové závery	13
3. Zaradenie vyššej rýchlosti: štyri akcie pre väčší rast a zamestnanosť	14
3.1. Väčšie investície do vedomostí a inovácií	16
3.2. Uvolnenie podnikateľského potenciálu, najmä potenciálu MSP	18
3.3. Reakcia na globalizáciu a starnutie	19
3.4. Napredovanie smerom k účinnej a integrovanej energetickej politike EÚ	21
4. Ďalší postup po jarňom zasadaní Európskej Rady v roku 2006	23
4.1. Implementácia a monitorovanie národných reformných programov:	23
4.2. Realizácia akcie Spoločenstva	24
4.3. Mobilizácia všetkých účastníkov spoločného programu	24
 Príloha – Zoznam názorných príkladov politik a opatrení členských štátov na podporu cieľov pre rast a zamestnanosť, najmä v štyroch prioritných oblastiach určených v časti 3	 26

Časť I – Čas zaradiť vyššiu rýchlosť

1. EURÓPA V POHYBE: SPOLOČNÁ SNAHA O RAST A ZAMESTNANOSŤ

Žijeme v rýchlo sa meniacom a vzájomne závislom svete. To nám poskytuje mnoho príležitostí, ale čelíme aj mnohým výzvam, pokiaľ zabezpečíme prosperujúcu a spravodlivú spoločnosť. Predovšetkým, ak sa máme vysporiadať s hlavnou úlohou, a to zvýšiť rast a zamestnanosť, štátna politika na každej úrovni potrebuje mať vplyv na súčasné skutočnosti ako sú globalizácia a starnutie nášho obyvateľstva. Je to jediný spôsob, ako úspešne modernizovať naše hospodárstva a ochrániť a podporiť hodnoty Európy doma i v zahraničí. A predkladanie výsledkov môže obnoviť pocit dôvery v našu schopnosť plniť očakávania občanov.

Na jarnom zasadaní Európskej Rady v marci 2005, zaradili predstavitelia EÚ **rast a zamestnanosť** medzi najvyššie politické priority Európy. **Obnovená Lisabonská stratégia** predstavuje nový záväzok všetkých mobilizovať sa v zmysle pozitívneho programu reformy. Na jej začiatku bol poznatok, že úspech závisí od komplexného prístupu prinášajúceho maximum pák na zapojenie a zasahujúceho každý kút každého členského štátu v Európe.

Význam tohto záväzku zvýšila dohoda o integrovaných usmerneniach pre rast a zamestnanosť¹, ktorá poskytuje jasný návod na projekt národných reforiem, a neformálne stretnutie v Hampton Court v októbri. Predstavitelia EÚ v Hampton Court analyzovali, ako môžu európske hodnoty podporiť modernizáciu našich hospodárstiev a spoločností a pomôcť nám vysporiadať sa s kľúčovými výzvami osobitým európskym spôsobom. Na konci minulého roku znamenala dohoda o finančných výhladoch v Európskej rade ďalší krok vpred: hneď ako bude schválená Európskym parlamentom, otvorí cestu novým investíciám na modernizáciu európskej ekonomiky.

O tom, čo je potrebné urobiť, existuje teda spoločná predstava a pevná zhoda názorov – podporovaná na najvyššej úrovni. Európa potrebuje zapojiť plný rozsah politik a nástrojov: nemôže si dovoliť vyberavo zvoliť len politicky výhodné možnosti. Správne makroekonomické politiky sú základnou požiadavkou pre naplnenie jej rastového potenciálu. Európa takisto potrebuje klímu, ktorá umožní rozvíjanie kreativity Európanov prostredníctvom ponuky príťažlivejších miest na investovanie, inovácie a prácu. Oslobodenie podnikov od zbytočnej byrokracie a zastaraných byrokratických kontrol podporuje vznik nových podnikov, podnecuje rozširovanie už existujúcich firiem a vytvára nové pracovné miesta. Väčšie a účinnejšie súkromné a verejné investície sú katalyzátorom pre znalostnú ekonomiku, povzbudzujú dosahovanie výsledkov vo výskume a zvyšovanie schopností, čo podporuje sociálne začleňovanie a vyššiu zárobkovú schopnosť počas dlhšieho a zdravšieho pracovného života. Podpora ekologických inovácií a rozširovanie environmentálnych technológií prináša trvalú udržateľnosť aj rast. Modernizácia nášho trhu práce a našich systémov sociálnej ochrany znamená viac ľudí v práci, väčšiu prispôsobivosť zmenám, vyššiu produktivitu a udržateľnejší a hladší hospodársky rast. Každé ďalšie rozšírenie svetového obchodu tým, že sa do konca roku 2006 dosiahne úspešná dohoda s WTO, vytvorí nové príležitosti a oživí konkurencieschopnosť vo vnútri aj mimo Únie. Všetky tieto ciele sa musia dosiahnuť pri rešpektovaní naliehavosti trvalo udržateľného rozvoja.

¹ Ú. v. EÚ L 205 (6.8.2005)

Prvým krokom pri **naplňaní tejto ambície** bola príprava nástrojov na splnenie úlohy. Je na to potrebný partnerský prístup so správnymi opatreniami prijatými na správnej úrovni.

- Jednotlivé členské štáty vypracovali národné reformné programy na spoločnom základe integrovaných usmernení. Sú to kľúčové nástroje na riadenie implementácie Lisabonskej stratégie: poskytujú kontrolný zoznam národných záväzkov a cieľov na sledovanie pokroku počas nasledujúcich mesiacov a rokov.
- Rada, Európsky parlament a Komisia spolupracujú na akciách potrebných na úrovni Spoločenstva, aby zabezpečili fungovanie programu rastu a zamestnanosti: na základe lisabonského programu Spoločenstva², ktorý v decembri 2005 uvítala Európska Rada, sa začal plniť významný počet dôležitých návrhov na doplnenie iniciatív uskutočňovaných členskými štátmi.

V mnohých oblastiach, ako je politika zamestnanosti a politika trhu práce, kde je úloha sociálnych partnerov tiež rozhodujúca, leží ťažisko akcie na **úrovni členských štátov** (alebo na regionálnej alebo miestnej úrovni). Ale fakt, že akcie sa uplatňujú na miestnej, regionálnej alebo štátnej úrovni, neznamená, že nemajú dôsledky na úrovni Európy: pri vzájomnej závislosti na jednotnom trhu dokonca aj najlepšie fungujúce hospodárstva trpia nedostatkami ostatných hospodárstiev.

Zároveň však pred nami stojace spoločné výzvy znamenajú, že aj reagovanie je možné si podeliť. Vlády sa však príliš zriedkavo pozerajú na svojich partnerov, aby sa inšpirovali nápadmi a riešeniami. Každá krajina môže uviesť príklady dobrých nápadov a dobrých skúseností. Národné reformné programy sú zdrojom vedomostí a skúseností na zdieľanie a rozširovanie: využívanie tohto skrytého pokladu najlepšieho postupu je najlepším spôsobom čerpania pridanej hodnoty z Lisabonskej stratégie. Po prvé, táto správa navrhuje pre spoločný program národných akcií súbor kľúčových krokov.

Naviac existujú ciele, ktoré nie je možné dosiahnuť samostatnou činnosťou členských štátov, ale kde výsledky vyžadujú akciu na **úrovni Spoločenstva**. Úspech mnohých národných iniciatív bude závisieť od podpory národných snáh prostredníctvom akcií a investícií Spoločenstva, ktoré z Európy urobia to správne miesto na život a prácu. Európska Komisia je odhodlaná riadiť postup tohto programu.

Táto spolupráca musí teraz vstúpiť do novej fázy. Nástroje sú pripravené. Existuje politický konsenzus. Ak má Lisabonská stratégia dosiahnuť významné zlepšenie, pozornosť sa teraz musí presunúť na implementáciu.

Toto oznámenie určené jarnému zasadaniu Európskej rady vysvetľuje našu pozíciu na ceste k vytvoreniu novej dynamiky pre rast a zamestnanosť v Európe:

- V časti I sa hodnotí proces vypracúvania reformných programov a poukazuje sa na obmedzený počet kľúčových iniciatív na schválenie v Európskej Rade. Názorný zoznam príkladov národných iniciatív a opatrení, ktorý ukazuje, ako môže plodná výmena národných skúseností priniesť skutočný obojstranný úžitok, je priložený.

² KOM(2005) 535, konečné znenie

- V časti II sa podrobne hodnotia národné reformné programy, vyzdvihujú sa ich silné stránky, ako aj oblasti, ktoré potrebujú členské štáty preskúmať a aktualizovať. Obsahuje aj hodnotenie eurozóny.
- Podrobnejšiu analýzu makro- a mikroekonomických aspektov a aspektov týkajúcich sa zamestnanosti národných reformných programov možno nájsť v prílohe I. Pokiaľ ide o časť o zamestnanosti, slúži tiež ako základ pre spoločnú správu o zamestnanosti.

2. REALIZÁCIA: REAKCIA POLITIKY

Dva hlavné nástroje na implementáciu novej Lisabonskej stratégie sú lisabonský program Spoločenstva stanovujúci to, čo je najlepšie urobiť na úrovni Spoločenstva, a 25 národných reformných programov: odpoveď každého členského štátu na kľúčové výzvy, ktoré identifikovali. Aby dosiahli čo najlepší účinok, musia tieto nástroje fungovať v tandeme.

2.1. Lisabonský program Spoločenstva

Počas šiestich mesiacov od jeho prijatia sa uskutočnil významný pokrok v lisabonskom programe Spoločenstva. Komisia už prijala dve tretiny predpokladaných akcií. Návrhy právnych predpisov však budú mať praktický význam až po prijatí Radou a Parlamentom. Okrem toho mnoho finančných akcií závisí od ukončenia a implementácie finančných výhľadov na roky 2007 – 2013.

Lisabonský program Spoločenstva zahŕňa celý rad dôležitých iniciatív, ktorých cieľom je vysporiadať sa s rozhodujúcim cezhraničným vplyvom výskumu a inovácií a s roztrieštením európskeho výskumného úsilia: menovite sú to 7. rámcový program pre výskum, technologický rozvoj a demonštračné činnosti a rámcový program pre konkurencieschopnosť a inovácie. Komisia vo svojom oznámení „Viac výskumu a inovácií pre Európu: spoločný prístup³“ predstavila tiež konkrétne iniciatívy na zlepšenie výskumného a inovačného prostredia v Európe. 7. rámcový program predstavuje nový model podpory výskumu „Spoločné technologické iniciatívy“ vo forme spolupráce verejného a súkromného sektora na podporu nového sľubného výskumu a poskytuje európskemu hospodárstvu náskok v oblastiach od vodíkových a palivových článkov, aeronautiky a leteckej dopravy až po inovačnú medicínu a nanoelektroniku. Iniciatíva Galileo týkajúca sa satelitnej navigácie a vývoj riadiacich systémov integrovanej železničnej a leteckej dopravy sú ďalšími kľúčovými príkladmi výrazných priemyselných projektov, ktoré majú silný európsky rozmer.

Plánovaná reforma rámcovej politiky Spoločenstva v oblasti štátnej podpory výskumu a vývoja uľahčí spoluprácu verejného a súkromného sektora a mala by priniesť viac súkromných investícií do oblasti výskumu a vývoja. Program takisto zahŕňa akcie zamerané na povzbudenie ekologických inovácií a na zavádzanie environmentálnych technológií. Tento rámec môže byť rozšírený spôsobom, ktorý by zahŕňal nové opatrenia na podporu inovácií, predovšetkým v malých a stredných podnikoch. Na dôvažok, štátna podpora mladých a inovačných firiem by mala byť uľahčovaná, a to nielen prostredníctvom priamej finančnej podpory, ale aj uľahčením prístupu k možnosti financovania rizikovým kapitálom. S cieľom zlepšiť rámcové podmienky pre spracovateľský priemysel začala Komisia novú, integrovanejšiu priemyselnú politiku, ako ďalší dôležitý krok pri plnení lisabonského programu Spoločenstva. Toto priemyselné odvetvie zamestnáva viac ako 34 miliónov ľudí

³ KOM(2005) 488, konečné znenie

a je zodpovedné za viac ako 80 % výdavkov súkromného sektora na výskum a vývoj v rámci EÚ.

Mnoho akcií v rámci lisabonského programu Spoločenstva sa uskutočňuje s cieľom urobiť z Európy prítazlivejšie miesto na investovanie a prácu. To zahŕňa iniciatívy zabezpečujúce reálne fungovanie vnútorného trhu pre služby a kroky vedúce k reforme riadenia, zlepšujúce daňové a colné prostredie pre hospodársku činnosť, podporujúce prístup na trh a konkurencieschopnejší trh, najmä v oblasti energetiky a finančných služieb, v ktorých už Komisia začala prieskum.

Na vytvorenie „jednotného platobného priestoru“ v rámci EÚ sa už navrhli právne predpisy, aby sa cezhraničné platby uskutočňovali rovnako ľahko ako platby domáce. Len samotný takýto priestor by mohol ušetriť ekonomike EÚ ročne 50 až 100 miliárd eur. Ďalšie významné iniciatívy zahŕňajú zlepšovanie prístupu k rizikovému kapitálu, najmä pre MSP. Nové financovanie Spoločenstva, napríklad formou záruk a investícií rizikového kapitálu, bude prístupné prostredníctvom programu pre konkurencieschopnosť a inovácie. Tento program takisto pomôže zaviesť na trh inovačné riešenia na zlepšenie dodávok energií (najmä obnoviteľných), ako aj dopytu (prostredníctvom energeticky účinných opatrení). Okrem toho Komisia predložila ambiciózne opatrenia, ktoré majú pomôcť vytvoreniu väčšieho počtu a lepších pracovných miest, a to odstránením prekážok mobility, spoločným prístupom k ekonomickej migrácii a snahou riešiť sociálne dôsledky hospodárskej reštrukturalizácie.

Za kvalitu regulačného prostredia sú spoločne zodpovedné inštitúcie Spoločenstva a členské štáty. Komisia zvýšila svoje úsilie na zlepšenie kvality právnych predpisov Spoločenstva. Vplyv týchto akcií bude samozrejme oveľa väčší, ak budú podporované odhodlaným úsilím členských štátov na zlepšenie kvality ich národných predpisov a na zníženie administratívnych nákladov uvalených na občanov a firmy.

2.2. Národné reformné programy

Takmer jeden rok po obnovení Lisabonskej stratégie týkajúcej sa rastu a zamestnanosti začína sľubná spolupráca. Zodpovednosť za akciu je jasne definovaná. Na základe jednotného súboru integrovaných usmernení pre danú politiku vypracovali všetky členské štáty národné reformné programy. Tieto národné reformné programy sú hlavnými nástrojmi na implementáciu novej Lisabonskej stratégie a na transformovanie integrovaných usmernení pre danú politiku do reforiem jednotlivých členských štátov, za plnenie ktorých sú členské štáty zodpovedné. Skutočnosť, že všetky členské štáty ich vypracovali, často vo veľmi krátkom termíne, sa môže považovať za prvú dôležitú skúšku.

V súlade s novým prístupom partnerstva a s cieľom uľahčiť spoluprácu a verejnú viditeľnosť, ustanovili všetky členské štáty pre Lisabonskú stratégiu národných koordinátorov. Zatiaľ mnoho členských štátov využilo príležitosť pripraviť návrhy národných reformných programov na zefektívnenie internej spolupráce rôznych ministerstiev. Pokiaľ ide o Komisiu, udržiavala úzke styky s národnými orgánmi zodpovednými za prípravu národných reformných programov a napomáhala, kde to bolo možné, rozvoju národnej politiky.

Komisia dôkladne vyhodnotila každý národný reformný program, pričom vzala do úvahy prácu vykonanú Výborom pre hospodársku politiku a Výborom pre zamestnanosť⁴. Podrobné

⁴ Výbor pre hospodársku politiku: Správa o národných reformných programoch Lisabon 2005, ECFIN/EPC(2005)REP/55392, k dispozícii na:

hodnotenie každého národného programu so zdôraznením jednotlivých silných stránok, ako aj mnohých záležitostí, ktoré sa môžu ďalej rozvinúť a posilniť, sa nachádza v časti II. Komisia povzbudzuje členské štáty, aby sa venovali bodom uvedeným v jej záveroch. Vo svojich následných rozhovoroch s členskými štátmi a pri monitorovaní implementácie národných reformných programov počas roku 2006 bude Komisia venovať týmto aspektom zvláštnu pozornosť.

V záujme konsolidácie a stability procesu navrhuje Komisia zachovať integrované usmernenia, na základe ktorých boli vypracované národné programy. Okrem toho sa Komisia rozhodla nenavrhnúť formálne odporúčania špecifické pre jednotlivé krajiny v reakcii na národné reformné programy. Toto je prvý rok partnerstva: na úplné začlenenie národných reformných programov do národných politík a štruktúr je potrebný nejaký čas. Komisia priradila vysokú prioritu vytvoreniu silného vzťahu dôvery a spolupráce s členskými štátmi založeného na zodpovednosti samotných členských štátov za tieto programy. Komisia sa však nebude vyhýbať použitiu nástrojov, ktoré má k dispozícii, vrátane návrhu odporúčaní špecifických pre jednotlivé krajiny, pokiaľ si nebude myslieť, že to prispeje k hladkej implementácii Lisabonskej stratégie.

Napriek tesnému časovému harmonogramu sa väčšina členských štátov skutočne snažila zapojiť národné parlamenty, zainteresované strany a zástupcov regionálnych a miestnych orgánov do prípravy ich národného programu. Keďže je Lisabonská stratégia prostriedkom dlhodobého programu vyžadujúcim implementáciu na mieste, trvalo udržateľné zapojenie parlamentov, miestnych správ, sociálnych partnerov a občianskej spoločnosti je nevyhnutné. V skutočnosti prijatie verejnosťou závisí od toho, či občania a podniky rozpoznajú potrebu reformy, ktorá pomôže zlepšiť ich životy, ako aj od zodpovednosti, ktorá môže pochádzať len z účasti na formovaní reformy, a to priamo alebo prostredníctvom zastupujúcich organizácií. Na presvedčenie ľudí, že táto reforma prispeje k väčšej spoločnej prosperite, a na ich zapojenie do tohto procesu je ešte potrebné urobiť mnoho. Bude si to vyžadovať značné úsilie zo strany členských štátov, ako aj zo strany inštitúcií EÚ.

2.2.1. Vyhodnotenie rôznych oblastí politiky

V integrovaných usmerneniach sa stanovili tri hlavné oblasti politiky, v ktorých sú potrebné akcie: makro- a mikroekonomický rozmer a rozmer zamestnanosti. Z národných reformných programov sa môžu vyvodiť závery pre tieto tri oblasti.

Makroekonomický rozmer

- Členské štáty identifikovali rozpočtovú disciplínu ako najdôležitejšiu makroekonomickú výzvu. Zvyčajne sa vyjadruje v súvislosti s udržateľnosťou verejných financií – dôchodková reforma, reforma zdravotníctva a trhu práce, ako aj krátkodobá rozpočtová konsolidácia sú nástroje na zabezpečenie dlhodobej udržateľnosti verejných financií v starnúcej spoločnosti. Existuje tendencia chápať súvisiace výzvy na zlepšenie kvality verejných financií ako opatrenia na zvyšovanie efektivity verejnej správy. Niektoré nové členské štáty identifikovali zavedenie eura ako kľúčovú výzvu politiky vyžadujúcu

http://europa.eu.int/comm/economy_finance/epc/documents/2005/nationalreports/nrp_report_en.pdf.

Preskúmanie oddielov národných reformných programov jednotlivých krajín týkajúcich sa zamestnanosti v rámci takzvaného cambridgeského prieskumu uskutočneného Výborom pre zamestnanosť je dostupné na:

http://europa.eu.int/comm/employment_social/employment_strategy/emco_en.htm.

upevnenie rozpočtu a zblížovanie miery inflácie na úroveň eurozóny. Ďalšie faktory uvádzané niektorými členskými štátmi zahŕňajú zahraničný účet a stabilitu cien.

- Kvôli vyrovnaní verejných financií majú členské štáty tendenciu uprednostňovať znižovanie výdavkov pred zvyšovaním daní, hoci zdroj znižovania je často nejasný. Osobitné opatrenia na dosiahnutie krátkodobej rozpočtovej konsolidácie však nie sú v niektorých krajinách, najmä v rámci eurozóny, dostatočne podrobne vysvetlené. Väčšina členských štátov má zreteľný úmysel zlepšiť kvalitu verejných financií vyhradením verejných zdrojov na posilnenie infraštruktúry, ľudského kapitálu a investícií do výskumu a vývoja. Málokteré národné reformné programy však otvorene hodnotia finančný vplyv navrhovaných opatrení na rozpočet.
- Členské štáty zapojené do eurozóny predstavili dosť komplexné a väčšinou pokrokové národné programy na zabezpečenie trvalej udržateľnosti verejných financií, na posilnenie produktivity práce prostredníctvom výskumu a vývoja, inovácií a atraktívneho podnikateľského prostredia, ako aj na zvyšovanie zamestnanosti a miery účasti. Opatrenia sú zamerané hlavne na zvyšovanie efektívneho dôchodkového veku, na zvyšovanie zamestnanosti a znižovanie byrokracie. Komisia široko podporuje tieto programy. Opatrenia by sa však mali zamerať na rýchlejšie zlepšovanie rozpočtovej pozície, na podporu zmien na trhu práce, na vytvorenie konkurencieschopnejšieho a integrovanejšieho trhu služieb a na dobudovanie lepšie fungujúceho vnútorného trhu.
- Starúce obyvateľstvo v Európe bude v najbližších desaťročiach predstavovať zvyšujúci sa tlak na verejné financie. Členské štáty pripúšťajú, že modernizovanie verejných a súkromných dôchodkových systémov je základným predpokladom na zabezpečenie trvalej udržateľnosti verejných financií, čím by reagovali na sociálne obavy a hospodárske zmeny. Vo väčšine krajín sa však prijaté alebo plánované opatrenia zdajú byť čiastočné alebo nedostatočné.
- Je dôležité, aby celková stratégia reformy bola premyslená a aby reformy jednej oblasti podporovali reformy v iných oblastiach. Z tohto hľadiska spojili niektoré členské štáty udržateľnosť verejných financií so zníženou nezamestnanosťou (menšie náklady na dávky v nezamestnanosti, vyššie dane vyplývajúce z lepšieho využitia práce). Takýto jednotný prístup posilňuje súdržnosť medzi rôznymi časťami národných reformných programov.

Mikroekonomický rozmer

- Potreba vybudovania znalostnej ekonomiky a zvýšenia atraktivity Európy ako miesta na obchodovanie a investovanie sa všeobecne dobre odzrkadľuje v národných reformných programoch. Politiky výskumu a inovácií sú kľúčovými prioritami všetkých členských štátov. Mnoho členských štátov vyzdvihuje akcie posilňujúce priemyselnú základňu, najmä podporou zoskupovania. Tieto zoskupenia združujú univerzity, výskumné inštitúcie, malé a veľké podniky, ktoré prostredníctvom úzkej spolupráce a vzájomného pôsobenia majú kladný vplyv na inovácie a prenos vedomostí. Toto zas prináša značné výhody hospodárstvu ako celku. Členské štáty chápu, že uľahčenie prístupu k financiam je dôležitou záležitosťou, hoci k jeho dosiahnutiu pristupujú rôzne. Väčšina členských štátov takisto považuje podnikateľské prostredie a súkromné podnikanie, trvalo udržateľné využívanie zdrojov (vrátane obnoviteľných zdrojov a energetickej účinnosti), dopravné spojenie a logistiku za hlavné záležitosti, ktoré je potrebné riešiť.

- Ak sa ciele na výdavky v oblasti výskumu a vývoja dosiahnu v osemnástich krajinách, ktoré si ich vytýčili (v niektorých prípadoch čiastočne), odhaduje sa zvýšenie výdavkov vynaložených na vedu a výskum do roku 2010 na 2,6 %. Výdavky vyjadrené ako podiel HDP boli od roku 2001 viac-menej stagnujúce na hodnote okolo 1,9 % v rámci EÚ. Zo strednodobého a dlhodobého hľadiska sa vo väčšine členských štátov bude musieť ďalej posilniť národný výskum, vývoj a inovačné systémy. Okrem toho, zatiaľ čo všetky členské štáty oceňujú dôležitosť rozširovania a efektívneho využívania informačných a komunikačných technológií a environmentálnych technológií, prepojenie medzi identifikovanými výzvami a navrhovanými opatreniami na ich uskutočnenie nie je vždy zrejmé.
- Národné reformné programy obsahujú mnoho príkladov zaujímavých politických iniciatív z celého radu politických oblastí. Väčšina členských štátov napríklad očakáva využitie synergií ekonomického rastu a ochrany životného prostredia (investovaním do alternatívnych zdrojov energie, podporovaním energetickej účinnosti a podporovaním ekologických inovácií a ochranou prírodného bohatstva). Väčšina národných programov je zameraná aj na dôležitosť modernej dopravnej infraštruktúry a informačných a komunikačných technológií (napr. širokopásmová dostupnosť). To sú presne príklady druhov investícií, aké by členské štáty mali vyhľadávať na podporu s pomocou zdrojov politik súdržnosti a rozvoja vidieka.
- Fungovanie vnútorného trhu a potreba zvýšiť hospodársku súťaž a zlepšiť prístup na trh si vo všeobecnosti zaslúžia väčšiu pozornosť. Len niekoľko členských štátov uvádza konkrétne akcie napr. na zabezpečenie úplnej implementácie smerníc Spoločenstva, kde je potrebné väčšie úsilie napr. na účinné otvorenie trhu s energiami, na zlepšenie prístupu k zmluvám o verejnom obstarávaní alebo na zabezpečenie účinnej hospodárskej súťaže v oblasti služieb.
- Pokiaľ ide o MSP, väčšina programov nepodporuje dostatočne kladnejší postoj voči podnikaniu a nenabáda viac ľudí na začatie svojho vlastného podnikania. Dôležitú úlohu tu hrajú aj vzdelávanie, uľahčovanie premeny už existujúcich podnikov a znižovanie účinku frustrácie z neúspechu. Mali by sa zväziť aj ďalšie opatrenia týkajúce sa prístupu k financiám alebo súvisiace ciele opatrenia na zlepšenie investícií.
- Na vytvorenie konkurencieschopnejšieho podnikateľského prostredia a na odstránenie prekážok v inováciách a zmene je lepšia právna úprava rozhodujúca. Takmer všetky členské štáty riešia nejaké časti tohto programu, ale v mnohých prípadoch je nevyhnutný jednotnejší prístup. Nevyhnutná je akcia na úrovni Spoločenstva, ale nebude dostatočné samo osebe. Mnohé z pravidiel ovplyvňujúcich podnikanie, napr. v oblasti zdaňovania, sociálneho zabezpečenia alebo regionálneho plánovania, sa tvorí na národnej (alebo na miestnej) úrovni. Existujú dôležité rozdiely v spôsobe, akým členské štáty implementujú smernice Spoločenstva, čo môže spôsobiť zvýšenie administratívnych nákladov, ktoré opatrenie Spoločenstva samotné nevyžaduje. Na zachytenie skutočných rozdielov v podnikateľskom prostredí, v spôsobe prípravy a prijímania rozhodnutí bude potrebná kultúrna zmena.
- Komplexná a koordinovaná implementácia rôznych mikroekonomických politik prinesie oveľa väčšie výhody, ako súhrn jednotlivých politik spolu. Napríklad výnosy vyplývajúce zo zvýšených investícií do výskumu a vývoja budú vyššie, ak trh rýchlo prijme nové

technológie, čo na druhej strane závisí od stupňa hospodárskej súťaže na trhu výrobkov a služieb.

Rozmer zamestnanosti

- Všetky programy prikladajú veľký význam prilákaní viacerých ľudí do zamestnania a udržaniu ich v ňom. Je životne dôležité riešiť vplyv starnutia na zabezpečovanie práce a udržateľnosti verejných financií. Sedemnást' členských štátov plánuje svoje opatrenia s pomocou cieľov pre vnútroštátnu mieru zamestnanosti. Osobitné úsilie sa vynakladá alebo predpokladá na zlepšenie situácie žien pri zamestnávaní. Ďalšie opatrenia sa vyvíjajú na pomoc starším zamestnancom, na podporu začlenenia mladých a znevýhodnených ľudí na trh práce a na modernizovanie systémov sociálnej ochrany. Toto úsilie je vo všeobecnosti v súlade so záväzkami v rámci cieľov Spoločenstva prijatými v oblasti sociálnej ochrany a sociálneho začlenenia. Ich účinnosti a udržateľnosti však bráni tendencia k čiastkovým politikám. Šance na zabezpečenie efektívneho plnenia by boli vyššie, keby sa zakladali na prístupe podľa životného cyklu, aby uľahčovali rýchlejší prechod medzi jednotlivými zamestnaniami počas kariéry.
- Význam ďalších opatrení na zlepšenie prispôsobivosti pracujúcich a podnikov je z veľkej miery zanedbávaný. Zvyšovanie schopnosti európskeho trhu práce reagovať je rozhodujúce, aby sa podporila hospodárska činnosť a vyššia produktivita. Súčasná rovnováha medzi flexibilitou a istotou však v mnohých členských štátoch spôsobila postupne sa zvyšujúcu segmentáciu trhu práce. Zvýšená pozornosť by sa mala venovať vytvoreniu podmienok „flexiistoty“. Znamená kombináciu dostatočne flexibilných pracovných zmlúv v spojení s účinnou a aktívnou politikou trhu práce podporujúcou zmenu zamestnania, spoľahlivý a pohotový systém celoživotného vzdelávania a adekvátnu sociálnu ochranu. Možnosť vývoja prepojením daňového systému a systému dávok je dobrým príkladom, v ktorom členské štáty môžu hľadať inšpiráciu u svojich partnerov. Viac pozornosti by sa tiež malo venovať aktívnej účasti sociálnych partnerov.
- Členské štáty priznávajú zásadný význam rozvíjania schopností potrebných v znalostnej ekonomike, ako aj potreby investovať do ľudského kapitálu prostredníctvom lepšieho vzdelávania a lepších schopností. Reakcia politiky sa sústreďuje viac na kvalitatívne reformy v systémoch vzdelávania, na lepší prístup ku kvalifikácii a jej lepšiu transparentnosť, ako na zvýšenie investícií a dosiahnutie skutočného prelomu.

2.2.2. Celkové závery

Národné programy poskytujú dobrý základ na poháňanie reformy dopredu, hoci nie všetky sú rovnakej kvality. Existuje rastúce zblížovanie názorov na „diagnózu“ a kľúčové výzvy, s ktorými sa je potrebné prednostne vysporiadať: napr. udržateľnosť verejných financií, zabezpečovanie práce, výskum, vývoj a inovácie, podnikateľské prostredie a udržateľnosť životného prostredia.

Hlavné závery, ktoré sa môžu vyvodit' v tejto skorej fáze sú:

- Poznanie, že medzi programami sú významné rozdiely z dôvodu, že členské štáty začínajú z rôznych pozícií. Napr. prístup k cieľom je veľmi odlišný: niektoré členské štáty prešli dlhú cestu, aby integrovali ciele Spoločenstva a národné ciele a stanovili jasné, často kvantitatívne ciele a časové harmonogramy, ktoré môžu slúžiť na meranie pokroku. Iné

programy sú však v tejto fáze menej kompletne a študovaním prístupov zvolených inými členskými štátmi čeliacimi podobným problémom môžu získať výhody. Kým niektoré programy jasne opisujú obsah a formu prijatých alebo navrhovaných opatrení politiky, v iných táto informácia často chýba. Ciele a harmonogramy, ako aj ďalšie podrobnosti rozpočtových aspektov predpokladaných reforiem, tiež často chýbajú. To spôsobí väčšie ťažkosti pri plnení.

- Integrácia medzi uvedenými tromi dimenziami (makro- a mikroekonomický rozmer a rozmer zamestnanosti) sa môže posilniť. Národné reformné programy sú životne dôležitými nástrojmi na rozvíjanie koherentného prístupu, ale niektoré programy toho dosiahli viac, ako iné. Prínosy z akcie v jednej oblasti závisia od pokroku v inej oblasti. Napr. návratnosť dodatočných investícií do výskumu a vývoja bude oveľa väčšia, ak sú podmienky potrebné na ich premenu na rast splnené: podmienky ako sú konkurenčné trhy, primeraný regulačný rámec a vysoko kvalifikovaná pracovná sila.
- Zatiaľ čo hospodárska súťaž a odstránenie prekážok prístupu na trh, najmä na trh služieb, sú identifikované ako výzva pre asi polovicu členských štátov, len niekoľko národných reformných programov sa v skutočnosti efektívne vysporadúva s touto výzvou. Konkurencieschopné trhy sú základným predpokladom na dosiahnutie lisabonských cieľov. Okrem toho si mnoho členských štátov stanovilo národné ciele pre investície do oblasti výskumu a vývoja a do oblasti zamestnanosti, ale napriek rozhodnutiam Európskej rady niektoré tak neurobili.
- Veľké množstvo členských štátov tiež potrebuje zabezpečiť, aby boli výdavky Spoločenstva na súdržnosť a rozvoj vidieka zamerané na podporu Lisabonskej stratégie vo všeobecnosti. Určite by sa malo napláňovať poskytovanie priamej podpory národným reformným programom. Okrem toho je na rozvoj koordinačných mechanizmov medzi osobami zodpovednými za národné reformné programy a osobami pripravujúcimi programy štrukturálnych fondov na roky 2007 – 2013 potrebné väčšie úsilie. Toto prepojenie sa musí rýchlo zriadiť, keďže sa príprava týchto programov intenzifikuje a začína sa s prijímaním národných stratégií kohéznej politiky (takzvané „národné strategické referenčné rámce“).
- V neposlednom rade, Lisabonská stratégia pre rast a zamestnanosť neprešla do verejnej zodpovednosti, až na niekoľko výnimiek. Medializácia bola tiež dosť limitovaná. Zatiaľ preto nemôžeme povedať, že by si široké vrstvy obyvateľstva boli vedomé tejto stratégie, tým menej, že by za ňu prevzali zodpovednosť. To poukazuje na potrebu špecializovanej komunikačnej stratégie s plným využitím ekonomických analýz a s objasnením toho, akým spôsobom prinesie táto akcia skutočné výhody jednotlivým občanom. Takisto sociálni partneri majúci dôležitú úlohu nie len ako účastníci procesu, ale aj ako šíritelia myšlienky, by sa mali aktívnejšie zapojiť do riadiaceho procesu.

3. ZARADENIE VYŠŠEJ RÝCHLOSTI: ŠTYRI AKCIE PRE VÄČŠÍ RAST A ZAMESTNANOSŤ

Komisia vyzýva členské štáty, aby **v plnej miere a včas** implementovali svoje **národné reformné programy**. Proces tvorby a hodnotenia národných reformných programov poukázal na medzery, ktoré je potrebné vyplniť, a synergie, ktoré je potrebné preskúmať. V mnohých prípadoch sa s medzerami môžu vysporiadať členské štáty vylepšením svojich národných programov, pričom sa môžu inšpirovať skúsenosťami svojich partnerov. V mnohých prípadoch vyvinulo niekoľko členských štátov úspešné reakcie na konkrétne

výzvy, ktoré by mohli priniesť významné výhody pre Úniu ako celok, keby ich implementovali všetky členské štáty. Existujú aj také výzvy, ktoré nemôžu byť riešené len na úrovni členských štátov a pri ktorých skutočný úspech závisí od koordinovanej akcie na európskej, ako aj národnej úrovni:

- Národné reformné programy ukazujú, že mnohé členské štáty očakávajú nárast svojich výdavkov v oblasti výskumu a vývoja, ale že celkový cieľ EÚ, nárast na 3 % HDP, sa nám nepodarí dosiahnuť. Na dosiahnutie tohto cieľa je potrebný príspevok každého členského štátu. Potrebné sú dobre fungujúce trhy, zvýšené a cielenejšie výdavky a účinne do seba zapadajúce rozpočty, národné spolu s rozpočtom Spoločenstva. Zvýšenie výdavkov na výskum a vývoj musí ísť ruka v ruke so zlepšovaním vedomostnej infraštruktúry, podporou špičkového vzdelávania a výskumu, posilňovaním našich inovačných systémov a zabezpečovaním, že politiky vnútorného trhu naplno prispievajú k zhodnocovaniu výskumu a inovácií.
- Mnoho národných reformných programov venuje málo pozornosti **zlepšovaniu prístupu na trh a hospodárskej súťaži**. Národné pravidlá a postupy, ako aj samoregulácia, môžu často trieštiť trh a brániť hospodárskej súťaži. Členské štáty potrebujú urobiť viac na identifikáciu spôsobov, ako odstrániť takéto pravidlá a obmedzenia zo svojich programov. Spoločenstvo má významnú zodpovednosť za účinnú a spravodlivú hospodársku súťaž (napr. prijatím ráznych akcií proti kartelom určujúcim ceny a deliacim sa o trh, ktoré zvyšujú vstupné ceny pre podniky a poškodzujú zákazníka), ako aj za dosiahnutie skutočného vnútorného trhu v rámci celej EÚ. Na druhej strane mnoho národných programov zdôrazňuje akcie, ktoré uľahčujú zakladanie a prevádzkovanie podnikov, podporujú podnikateľskú kultúru a tvoria priaznivejšie prostredie pre MSP.
- V najbližších desaťročiach bude Európa konfrontovaná s dôsledkami **starnúceho obyvateľstva**. V národných programoch sa pripúšťa, že dôkladné prehodnotenie dôchodkových systémov je nevyhnutné na zabezpečenie zamestnanosti a udržateľných verejných financií. Vo väčšine členských štátov prijaté alebo predpokladané opatrenia nezodpovedajú rozsahu výziev. Súrne potrebujeme akciu uľahčujúcu vstup mladých ľudí na trh práce v súlade s paktom mládeže, dosiahnutie lepšej rovnováhy medzi prácou a súkromným životom pre rodiny a zatriktívnenie zotrvanie v zamestnaní pre starších zamestnancov. Okrem toho sa prispôsobivosť trhu práce stane narastajúcou výzvou. Globalizácia takisto prinesie EÚ nové výzvy. Posilňuje potrebu väčšej prispôsobivosti trhu práce, ale takisto nám poskytuje nové príležitosti, ako výsledok zvýšenej otvorenosti trhov tretích krajín.
- V mnohých programoch sa zdôrazňuje dôležitosť energie. Európa potrebuje **skutočne integrovanú energetickú politiku**, ktorá podporuje rast, poskytuje väčšiu bezpečnosť dodávok a ktorá prispieva k väčšej účinnosti a udržateľnosti životného prostredia. Zatiaľ čo otvorenie jednotlivých domácich trhov prinieslo významný pokrok, neexistuje ešte žiadny celoeurópsky energetický trh. Energia je globálnou záležitosťou, len európska odpoveď uspokojí naše potreby.

Na tomto základe identifikovala Komisia **4 prioritné akcie**, ktoré si vyžadujú silný impulz z najvyššej politickej úrovne a ktoré by sa mali rýchlo implementovať – najneskôr do konca roku 2007. Týmto spôsobom môže jarné zasadanie Európskej Rady v roku 2008 začať druhú fázu stratégie rastu a zamestnanosti na pevných základoch.

Tieto štyri akcie sledujú jednotný prístup – zahŕňajú rôzne oblasti politiky, z ktorých niekoľko sa prediskutovalo na stretnutí v Hampton Court, a sú úzko prepojené. Jednotlivo sa budú významne podieľať na raste a zamestnanostiach a z Európy urobia miesto pripravené na budúcnosť. Všetky spolu, v rámci nového partnerstva medzi Spoločenstvom a členskými štátmi, budú silnou hybnou silou, ktorá umožní európskemu motoru pre rast a zamestnanosť zaradiť vyššiu rýchlosť.

3.1. Väčšie investície do vedomostí a inovácií

Vzhľadom na dôležitosť výskumu a vývoja pre budúci rast a pri poskytovaní riešení na mnohé problémy, s ktorými je naša spoločnosť dnes konfrontovaná, nepravdepodobné dosiahnutie cieľa EÚ oživiť do roku 2010 výdavky na výskum tak, aby dosiahli 3 % HDP (z ktorých dve tretiny sú poskytované súkromným sektorom a jedna tretina sektorom verejným), vyvoláva vážne obavy.

Komisia dbá na potrebu členských štátov kontrolovať verejné výdavky, ale verí, že existuje značný priestor na zlepšovanie kvality verejných výdavkov prostredníctvom presúvania zdrojov, menovite štátnej pomoci, do prínosnejších oblastí, ako aj prostredníctvom lepšej koordinácie medzi členskými štátmi, aby sa zabránilo nákladnému zdvojovaniu úsilia. Efektívnosť podpory verejného sektora do oblasti výskumu a vývoja sa tiež môže zlepšiť napr. prostredníctvom širšieho a lepšieho využívania finančných stimulov (napr. daňových dobropisov alebo kupónov), ktoré mnoho členských štátov začlenilo do svojich národných programov. Rozhodnutie Európskej Rady vyčleniť výdavky na súdržnosť spojené s Lisabonskou stratégiou ukazuje, ako môžu byť priority ako výskum uprednostnené z celého radu politických oblastí.

Najväčší príspevok by však mal pochádzať zo súkromného sektora. Na presvedčenie priemyslu, aby investoval viac do výskumu a vývoja v Európe je dôležité viac zamerať politiku vnútorného trhu na podporu znalostnej ekonomiky a na oživenie dynamiky trhu pre tovar a služby, ktoré prešli intenzívnym výskumom a inováciami. To bude vyžadovať zlepšenie podmienok prístupu na trh, uľahčenie prístupu k vonkajším zdrojom financovania (rizikový kapitál, pôžičky, nástroje na zdieľanie rizika), integrovanie finančných trhov, väčšie využívanie verejného obstarávania ako páky na podporu inovačných riešení zo súkromného sektora, zlepšenie vývoja kariéry výskumných pracovníkov vrátane odstránenia prekážok ich mobility (cez hranice štátov aj sektorov) a zavedenie moderného a cenovo dostupného systému práv priemyselného a duševného vlastníctva, ktorý udržiava správnu rovnováhu medzi ochranou držiteľa práv a zabezpečovaním toho, že sa myšlienky môžu šíriť v dynamickej informačnej spoločnosti. Takisto potrebujeme efektívnejšie metódy na schvaľovanie noriem pre výroby špičkových technológií, ktoré sú vzájomne súčinné a ktoré odrážajú záujmy európskej podnikateľskej sféry. Politika hospodárskej súťaže je ďalší silný nástroj na zvýšenie vzájomnej súčinnosti a stimulovanie inovácií⁵.

Zatiaľ čo väčšie investície do vedomostí a inovácií sú nevyhnutné, nie sú samé osebe postačujúce na zabezpečenie budúcnosti európskej ekonomiky. V konečnom dôsledku príspevky k rastu a zamestnanosti pochádzajú z výsledkov výskumu a vývoja prostredníctvom inovácií, t. j. atraktívnych produktov a služieb, ktoré si ľudia z celého sveta budú chcieť

⁵ Všetky tieto aspekty sa zdôrazňujú v správe vypracovanej skupinou uznávaných odborníkov, ktorá sa zriadila po stretnutí v Hampton Court pod vedením bývalého premiéra Fínska Esko Aho a ktorá obhajuje okrem iného zriadenie paktu pre výskum a vývoj.

kúpiť. Kvalita našich inovačných systémov preto vyžaduje osobitnú pozornosť⁶. Toto môže zahŕňať skúmanie potenciálu zoskupení ako inovačných pólov pre rast a zamestnanosť, najmä tvorbu a spoluprácu nadnárodných zoskupení v rámci EÚ. Na stretnutí v Hampton Court zaznela potreba súrneho akcie na podporu špičkovej kvality v oblasti vedy a vzdelávania, najmä univerzít svetovej úrovne s adekvátnymi finančnými tokmi a s užším prepojením s podnikateľskou sférou.

Akcia 1: Väčšie investície do vedomostí a inovácií

- Členské štáty by sa mali pevnejšie zaviazat' v súvislosti s výskumom a vývojom, ako aj inováciami. Členské štáty by si do jarného zasadania Európskej Rady mali stanoviť cieľ pre výdavky na výskum a vývoj na rok 2010, aby Európska Rada mohla stanoviť spoľahlivý cieľ pre výdavky Únie ako celku. To sa môže uskutočniť v rámci predchádzajúcich výziev Európskej Rady pre menšiu a cielenejšiu pomoc presmerovaním verejných výdavkov do oblasti výskumu a vývoja; napr. zdvojnásobením podielu štátnej pomoci vyčlenenej pre túto oblasť na 25 % (zo súčasných 12 %). To sa môže využiť napr. na zintenzívnenie poskytovania cielených finančných stimulov do súkromného sektora v súlade s usmerneniami, ktoré poskytne Komisia. Okrem toho výdavky podstatne väčšej časti štrukturálnych fondov EÚ do oblasti výskumu a vývoja, inovácií a IKT (napr. do infraštruktúry a aplikácií na urýchlenie zavedenia širokopásmového pokrytia) môžu podporiť konkurencieschopnosť, regionálnu súdržnosť, a najmä byť prínosom pre MSP⁷. Pokiaľ ide o súkromné investície do výskumu a vývoja, mali by sa pre trh vyžadujúci si intenzívne technológie stanoviť prít'azlivejšie podmienky. Zahŕňa to aj lepšie využitie verejného obstarávania, právne predpisy priaznivé pre inovácie a normy založené na včasnej identifikácii potrieb. Členské štáty a Komisia by mali začať iniciatívy na vytvorenie celoeurópskych vedúcich trhov v kľúčových technologických sektoroch⁸, pričom by mali vychádzať z práce európskych technologických platforiem.
- EÚ potrebuje zvýšiť svoje investície do vyššieho vzdelávania⁹ (EÚ v súčasnosti minie len 1,28 % HDP v porovnaní 3,25 % v USA: rozdiel je daný hlavne väčším financovaním zo súkromných zdrojov). Univerzity by mali do konca roku 2007 získať možnosť hľadať doplnkové súkromné zdroje financovania a mali by sa pri tom povzbudzovať; zákonné a iné prekážky spolupráce verejného a súkromného sektora medzi univerzitami a podnikateľmi by mali byť odstránené; všetky technické univerzity by mali mať oddelenie na prenos technológií a mal by sa založiť Európsky technologický inštitút. Potrebujeme zvýšiť profesionalitu v matematike a vede, aby sa zlepšila schopnosť ľudí inovovať. Členské štáty by vo svojich národných vzdelávacích systémoch mali ustanoviť povinnú výučbu dvoch cudzích jazykov. EÚ by si mala stanoviť cieľ venovať do roku 2010 aspoň 2 % HDP na vyššie vzdelávanie.

⁶ Národné reformné programy vyzdvihujú rôzne sľubné iniciatívy. Okrem toho najnovší ukazovateľ inovácií Komisie (<http://www.trendchart.org/>) vyzdvihuje, že mnoho členských štátov stále čelí dôležitým výzvam, ktoré je potrebné vziať do úvahy pri aktualizovaní programov.

⁷ 5,9 % celkového objemu Európskeho fondu pre regionálny rozvoj a Európskeho sociálneho fondu sa v súčasnosti minie na podporu výskumu, vývoja a inovácií.

⁸ Zahŕňajú najmä elektronické zdravotníctvo („e-health“), lieky a liečivá, dopravu a logistiku, životné prostredie, digitálny obsah, ako aj energiu a bezpečnosť.

⁹ Pozri oznámenie Komisie „Mobilizácia vzdelanosti v Európe: ako môžu univerzity v plnej miere prispieť k Lisabonskej stratégii [SEK(2005) 518, z 20.4.2005]

3.2. Uvolnenie podnikateľského potenciálu, najmä potenciálu MSP

Európsky trh, najmä v oblasti služieb, zostáva v porovnaní s ostatnými úspešnými časťami sveta značne roztrieštený. Znamená to vážny cenový vplyv vo forme nižších úrovní inovácií a v oneskorení rastu produktivity¹⁰. Nedostatočná alebo neskorá implementácia smerníc Spoločenstva veľmi často odopiera našim spoločnostiam výhody ľahkého prístupu na veľký vnútorný trh. To ich môže v medzinárodnej súťaži len oslabiť. Ak niektoré členské štáty neuspeli, spôsobia naklonenie paluby spoločnej lode a skončia poškodením záujmov všetkých.

Jedným z najčastejšie používaných príkladov toho, v ktorej oblasti je súkromné podnikanie v EÚ potlačované, sú ťažkosti pri zakladaní podniku, ako aj priepastné rozdiely v prevádzkových nákladoch na podnikanie v jednotlivých častiach EÚ. Z začať podnikáť v niektorých členských štátoch nezaberie viac ako 5 dní v porovnaní so 60 dňami v iných. Administratívne náklady na založenie podniku nie sú v niektorých členských štátoch žiadne, kým v iných to môžu byť tisícky eur. Dlhé a komplikované postupy a byrokracia nielen odrádzajú ľudí od toho, aby začali podnikáť, ale tiež odrážajú záporný postoj k súkromnému podnikaniu vo všeobecnosti.

Komisia stanovila množstvo záväzkov, ktoré pomôžu uvoľniť úplný potenciál značných možností v Európe, najmä v sektore služieb. Tieto opatrenia spoločne s rýchlym dokončením smernice o službách a zvýšenej administratívnej spolupráci medzi členskými štátmi by pomohli v EÚ vytvoriť novú podnikateľskú a zamestnaneckú hybnú silu.

Akcia 2: Uvolnenie podnikateľského potenciálu, najmä potenciálu MSP

- Vo všetkých členských štátoch by sa malo podstatne zjednodušiť zakladanie a prevádzkovanie podnikov. Do konca roku 2007 by každý členský štát mal založiť jedno kontaktné miesto, kde by budúci podnikatelia dostávali pomoc a kde by sa umožnilo už existujúcim plniť všetky administratívne požiadavky na jednom mieste – kde je to možné elektronicky – a v krátkych termínoch. Priemerný čas na založenie podniku by sa mal skrátiť o polovicu¹¹ s konečným cieľom umožniť to do jedného týždňa kdekoľvek v EÚ. Počiatočné poplatky by mali byť čo najnižšie a prijatie prvého zamestnanca by nemalo zahŕňať viac ako jedno verejné administratívne kontaktné miesto. Každý študent by mal mať sprístupnenú odbornú prípravu na podnikanie, čo by sa malo stať súčasťou učebného plánu štátnych škôl vo všetkých členských štátoch. Navyše, členské štáty by mali uľahčovať cezhraničné aktivity MSP implementovaním pilotných projektov v oblasti zdaňovania príslušného štátu. S cieľom uľahčiť postupy by Rada mala urýchlene prijať návrhy Komisie na jedno kontaktné miesto pre DPH a na modernizované colné prostredie. Na uľahčenie prístupu k financiam, najmä pre MSP, sa v rámci programu pre konkurencieschopnosť a inovácie budú finančné nástroje na úrovni Spoločenstva ďalej rozvíjať. Členské štáty by mali naplno využiť možnosti ponúkané v rámci štrukturálnych fondov, konkrétne systém budúceho financovania pre spoločné európske zdroje pre mikro- až stredné

¹⁰ Pozri napr. ročnú analýzu celosvetových trendov produktivity vypracovanú konferenčným výborom: „Zatiaľ čo produktivita USA klesá, novo vznikajúce ekonomiky rýchle rastú, ale Európa klesá ešte viac“, Van Ark a kol., séria Executive action, január 2006. Správa zdôrazňuje, že zatiaľ čo v EÚ-15 rast produktivity klesol z 1,4 % v roku 2004 na 0,5 % v roku 2005, nové členské štáty EÚ zvýšili mieru rastu produktivity práce z 4,1 % v roku 2004 na 6,2 % v roku 2005.

¹¹ Súčasný priemer je 29 kalendárnych dní.

podniky (JEREMIE).

- Všetky členské štáty by do konca roku 2007 mali prijať a implementovať metodiku na stanovovanie výšky administratívnych nákladov (na národné pravidlá a predpisy), aby sa obmedzila byrokracia a zjednodušili administratívne postupy. Ako súčasť postupujúceho zjednodušovania právnych predpisov Komisia začne stanovovať výšku administratívnych nákladov vyplývajúcich z pravidiel Spoločenstva (alebo zo spôsobu, akým boli implementované) v jednotlivých oblastiach politiky, so zvláštnym dôrazom na MSP. Tým sa identifikuje, aký podiel týchto nákladov vyplýva priamo z pravidiel Spoločenstva a aký podiel možno prisúdiť ich implementácii členskými štátmi. Na základe zistení predloží Komisia návrhy na zníženie týchto administratívnych nákladov, kde to bude vhodné. Do konca roku 2007 Komisia zruší povinnosť oznámiť určité kategórie menšej štátnej pomoci, čo by malo zmierniť administratívnu záťaž, najmä pre MSP.

3.3. Reakcia na globalizáciu a starnutie

Obyvateľstvo Európy starne. Miera pôrodnosti zostáva pod prirodzenou mierou obnovy populácie. Priemerná dĺžka života Európanov ďalej narastá. Celková imigrácia sa pravdepodobne zachová. Tieto demografické zmeny majú významné ekonomické dôsledky. V nasledujúcich desaťročiach bude menej ľudí v produktívnom veku. V súčasnosti sú na jedného staršieho občana štyria ľudia v práci, ale do roku 2050 bude pomer 2 ku 1. Európska pracovná sila sa začne zmenšovať zhruba z 300 miliónov ľudí dnes na približne 250 miliónov do roku 2050. Menšia pracovná sila bude pôsobiť ako brzda potenciálneho rastu, pričom sa za štyridsať rokov tento rast zníži z dnešných 2 – 2,5 % na 1,25 %. Náklady na starnúce obyvateľstvo (dôchodky, zdravotná starostlivosť) sa budú zvyšovať a udržateľnosť súčasných systémov sociálneho zabezpečenia sa dostane do kritickej situácie. Stavby vládnych rozpočtov by sa mali súrne vylepšiť a dlhy by mali mať stabilne klesajúcu tendenciu. Dôchodkové systémy a systémy zdravotnej starostlivosti by mali zaistiť udržateľnosť, ako aj dostupnosť a adekvátnosť.

Na základe uvedeného potrebujeme, aby viac ľudí pracovalo a pracovalo dlhšie. Potrebujeme tiež rýchlejší rast produktivity práce. Vyššia produktivita práce a zvýšená zamestnanosť musia ísť ruka v ruku. To sa stane, ak ľudia budú mať možnosť získať schopnosti vyžadované na zavedenie a aplikovanie nových technológií a ak budú mať väčšie možnosti vyváženým spôsobom kombinovať rodinný život, prácu, vzdelávanie a starostlivosť o rodinných príslušníkov. Dôkazy z členských štátov ukazujú, že možno získať dvojitú dividendu, pokiaľ ide o vyššiu mieru pôrodnosti a účasti žien na trhu práce, pokiaľ fungujú politiky v oblasti rovnoprávneho postavenia oboch pohlaví, náležité zariadenia starostlivosti o dieťa, vhodné finančné stimuly a vhodná organizácia práce. Viac flexibility a individuálnej zodpovednosti za vlastný životný cyklus nie sú dôležité faktory len pre ľudí s deťmi. Starší ľudia budú mať takisto výhody z flexibilného usporiadania práce, čo im umožní spojiť prácu na čiastočný úväzok s čiastočným dôchodkom. Starší zamestnanci sa zúčastňujú odborných školení len vo veľmi malej miere. Ak si zvýšia svoje schopnosti, bude užitočnejšie pokračovať v práci, pre zamestnanca aj podnik. Podobne omnoho viac sa môže urobiť na uľahčenie prechodu mladých ľudí zo školy do zamestnania. Jasnou výhodou pre mladých ľudí je získanie pracovných skúseností ešte počas školského/univerzitného obdobia, ešte kým sú učňami alebo praktikantmi. Mladí ľudia, ktorí práve opustili školu, by mali byť schopní čoskoro získať zamestnanie. Ak žiadna práca nie je okamžite k dispozícii, alternatívou by malo byť ďalšie školenie a/alebo stáž.

Globalizácia a demografické starnutie volajú po súrom zlepšení prispôsobivosti zamestnancov a podnikov, ich schopnosti predvídať, vyvolať a prijať zmenu a reštrukturalizáciu a prospievať na vysoko konkurenčných trhoch. V mnohých členských štátoch však dvojité pracovné trhy toto riadne neumožňujú. To limituje inovácie a technologickú zmenu, núti k celoživotnému vzdelávaniu a obmedzuje individuálnu voľbu životného štýlu. Otvorenejší a rýchlejšie reagujúci trh práce by mal byť spojený s politikami pomáhajúcimi zamestnancom zostať v zamestnaní a napredovať v práci. To je najlepšia cesta k dosiahnutiu flexibility na trhu práce a istoty zamestnania v perspektíve životného cyklu. Z toho vyplýva, že by sa mal na sociálnu spravodlivosť klásť veľký dôraz; nie uskutočňovanie reformy pre reformu alebo jednoducho pre obmedzovanie nákladov.

Akcia 3: Reakcia na globalizáciu a starnutie

- Členské štáty by mali zabezpečiť trvalú udržateľnosť svojich verejných financií, a to vylepšením stavu vládnych rozpočtov a neustálym znižovaním súčasnej miery zadlženosti. Členské štáty by mali ako súčasť svojich reforiem verejných dôchodkových systémov zvýšiť finančné stimuly pre starších zamestnancov, aby zostali aktívni, hľadať užšie spojenie medzi nárokom na dôchodok a priemernou dĺžkou života v dôchodku, napr. prispôbením zákonného veku odchodu do dôchodku popri znižovaní podpory systémov predčasných odchodov do dôchodku. Systémy invalidity spolu so systémami zdravotnej a dlhodobej starostlivosti by mali byť zrevidované tak, aby zahŕňali stimuly na efektívnejšie využívanie vzácnych zdrojov.
- Členské štáty by sa mali snažiť zvýšiť vstup mladých ľudí na trh práce, dosiahnuť lepšiu rovnováhu medzi prácou a súkromným životom pre rodiny a zatriktívniť starším zamestnancom dlhšie zotrvanie v zamestnaní.
 - Do konca roku 2007 by každému mladému človeku, ktorý opustí školu a je nezamestnaný, mala byť v priebehu 6 mesiacov ponúknutá práca, učňovský pomer, ďalšie školenie alebo iné opatrenie na zabezpečenie práceschopnosti. Toto obdobie by sa do roku 2010 malo skrátiť na nie viac ako 100 dní. S cieľom zatriktívniť, najmä MSP, poskytovanie pracovných skúseností študentom a mladým nezamestnaným, by sa mali spoločnostiam ponúknuť finančné alebo iné stimuly.
 - Dostupnosť kvalitnej starostlivosti o dieťa by sa mala zvýšiť v zhode s vlastnými národnými cieľmi členských štátov. Mali by sa implementovať politiky snažiace sa o zvýšenie rovnoprávneho postavenia oboch pohlaví, ako aj ďalšie opatrenia na podporu politik, ktoré berú väčší ohľad na rodinu. Komisia v súčasnosti konzultuje so sociálnymi partnermi lepšie spôsoby na zosúladenie rodinného a profesionálneho života.
 - mali by sa implementovať stratégie aktívneho starnutia, ktoré by zahŕňali finančné stimuly na predĺženie pracovného života, postupný odchod do dôchodku a využívanie práce na čiastočný úväzok, ako aj zlepšovanie kvality práce. Na zabezpečenie rýchlejšieho rastu počtu zamestnancov nad 45 rokov, ktorí sa zúčastňujú školení, ako je počet všetkých zamestnancov absolvujúcich školenia, by sa mali využiť ciele stimuly.
- Členské štáty by sa mali snažiť o zblížovanie názorov na rovnováhu medzi flexibilitou a istotou zamestnania („flexiistota“). Komisia predstaví do konca roku 2007 správu

s úmyslom uľahčiť dohodu o súbore všeobecných princípov zahŕňajúcu tieto prvky:

- Moderné pracovné právo poskytujúce dostatočne flexibilné usporiadanie práce a znižujúce roztrieštenosť pracovného trhu a nelegálnu prácu by malo umožniť ľuďom, aby optimalizovali svoje pracovné modely počas celého svojho života. Komisia bude so sociálnymi partnermi a ďalšími zainteresovanými stranami konzultovať tieto konkrétne témy počas tohto roku.
- Spoľahlivé a rýchlejšie reagujúce systémy celoživotného vzdelávania a aktívne politiky trhu práce by mali pomôcť ľuďom vysporiadať sa s rýchlou zmenou, s obdobím nezamestnanosti a s prechodom do nového zamestnania; finančné a iné stimuly by mali byť zrevidované s cieľom dosiahnuť prelomu. Členské štáty by mali splniť svoje záväzky, že do konca roku 2006 zavedú komplexné stratégie celoživotného vzdelávania. Európsky sociálny fond a Fond na prispôsobenie sa globalizácii by mali silne podporovať toto zvýšené úsilie. Komisia bude spolupracovať s členskými štátmi na tom, aby venovali vyšší podiel štrukturálnych fondov na vzdelávanie a odbornú prípravu;
- Moderné systémy sociálneho zabezpečenia by mali zlúčiť potrebu uľahčiť mobilitu trhu práce s ustanovením adekvátnej podpory príjmov. Rada by mala dosiahnuť dohodu o návrhu Komisie na prenosnosť doplnkových dôchodkových práv. Členské štáty by mali zvážiť urýchlenie odstraňovania všetkých obmedzení mobility pracovníkov v rámci EÚ.

Na dosiahnutie týchto cieľov budú členské štáty úzko spolupracovať so sociálnymi partnermi. Komisia navrhuje usporiadať mimoriadny sociálny samit, ktorý by sa mal venovať identifikovaniu konkrétnych krokov na dosiahnutie pokroku vo všetkých uvedených oblastiach.

3.4. Napredovanie smerom k účinnej a integrovanej energetickej politike EÚ

Energia je životne dôležitá pre rast a zamestnanosť. Globálny dopyt po energii stúpa. Zároveň dodávky energie sú naďalej ťažko dostupné. Zvýšili sa trhové ceny ropy a plynu. Hlavnou výzvou pre európsky energetický systém je zaistiť, aby bola energia dostupná za konkurenčné ceny. Potrebujeme zaistiť bezpečnosť dodávok a vyvinúť autonómne zdroje, aby sa zabránilo prerušovaniu a cenovým nárazom s negatívnymi ekonomickými vplyvmi. Konkurencieschopný a integrovaný energetický trh Spoločenstva nám bude poskytovať najúčinnejší a trvalo udržateľný základ pre diverzifikáciu a bezpečnosť dodávok. Výroba a spotreba energie musí vziať plne do úvahy ohľaduplnosť k životnému prostrediu. Európa sa stane ešte viac závislou na zahraničných dodávateľoch a v budúcnosti bude potrebovať dovážať väčšinu ropy a plynu pre svoju spotrebu. V našom dialógu s dôležitými dodávateľmi energie a v medzinárodných energetických diskusiách potrebujeme vystupovať súdržným jednotným hlasom.

Šetrenie energiou prináša významné zisky. Energetická účinnosť znižuje výdavky, spôsobuje, že náš tovar a naše služby sú konkurencieschopnejšími a prispieva k čistejšiemu životnému prostrediu. Investície do energeticky účinného vybavenia a služieb pomôžu európskemu priemyslu udržať a zvyšovať svoju globálnu vedúcu pozíciu. Toto nadšenie pre energetickú účinnosť by malo ísť ruka v ruke s diverzifikáciou energetických zdrojov. Európa by mala zvážiť všetky zdroje energie so zvláštnou pozornosťou na obnoviteľné energetické zdroje, vrátane vývoja čistých domácich zdrojov. Menšie emisie z našich energetických zdrojov

znižia znečistenie ovzdušia a napomôžu nášmu boju proti zmene klímy. Európske podniky odmení trh pre skoré investície v tejto oblasti.

Opatrenia na realizáciu týchto cieľov by sa bez meškania mali implementovať. Partnerstvo medzi členskými štátmi a Európskou Úniou je potrebné pre jednotný prístup k energii. Integrovaná európska energetická politika môže rozhodujúcim spôsobom prispieť k zaisteniu budúcich dodávok energie Európy trvalo udržateľným spôsobom, preto tá výzva hláv štátov a predsedov vlád na stretnutí v Hampton Court, aby sme sa rýchlo posunuli týmto smerom.

Akcia 4: Napredovanie smerom k účinnej a integrovanej energetickej politike EÚ

- **Posilňovanie a prehĺbovanie vnútorného energetického trhu** podporuje konkurencieschopnosť a bezpečnosť dodávok. Vyžadované opatrenia zahŕňajú:
 - včasné implementovanie a efektívnejšie regulovanie energetických trhov s cieľom dosiahnuť úplné a účinné otvorenie trhu do 1. júla 2007, ako to Európska rada schválila;
 - podporu väčšej hospodárskej súťaže na trhu s elektrickou energiou a plynom s prihliadnutím na sektorový prieskum hospodárskej súťaže, najmä kroky namierené proti stálej prevahe národných subjektov, nedostatočnú transparentnosť trhu, neadekvátne oddelenie činností spojených so sieťou a dodávkou a prekážky cezhraničných dodávok, ktoré bránia skutočne integrovanému energetickému trhu EÚ;
 - viac a lepšej spolupráce a integrácie rozvodných sietí a plynových potrubných systémov členských štátov tak, aby z pohľadu zákazníka existovala len jediná európska sieť. Na tento účel by sa chýbajúce alebo nevhodné prepojovacie linky mali identifikovať a doplniť. Finančná podpora na pomoc členským štátom dosiahnuť 10 % cieľ týkajúci sa prepojenia je dostupná prostredníctvom finančných nástrojov EÚ.
- **Využívanie potenciálu obnoviteľných energetických zdrojov, ako sú biopalivá a biomasa, a účinnejšie využívanie energie** môže tiež pomôcť bezpečnosti dodávok v Európe, znížiť emisie skleníkových plynov, zlepšiť kvalitu ovzdušia a posilňovať konkurencieschopnosť. Úsilie členských štátov sa môže doplniť o politiku **tlaku technológií obnoviteľných zdrojov a ťahu dopytu** na európskej úrovni. Mal by sa zaviesť vhodný regulačný rámec. Výskum a inovácie domácich energií, vrátane obnoviteľných energií, biopalív a biomasy, čistého uhlia a sekvestrácie uhlíka a nakladanie s jadrovým odpadom a jeho likvidácia by sa mali stimulovať. Podobné priority je potrebné stanoviť vo výskume na vývoj nových energeticky účinných technológií. Rozvoj európskeho rámca pre stimuly na podporu obnoviteľných zdrojov by mohol významne posilniť ich využívanie. Súčasná mozaika rôznych národných a regionálnych systémov tvorí umelé prekážky medzi jednotlivými národnými trhmi, čím brzdí potenciál nových sľubných technológií.
- Potrebný je aj rozvoj **viac zameraného, koherentného a jednotného prístupu na zaistenie bezpečnosti dodávok energie** v Európe, ktorý zahŕňa aj núdzové mechanizmy. Spoločenstvo a členské štáty by na medzinárodných fórach a s tretími krajinami dodávajúcimi energiu do Spoločenstva mali hovoriť jednohlasne.

V Zelenej knihe, ktorá sa má uviesť v prvom štvrtroku tohto roku, Komisia vysvetlí plány, ako najlepšie uskutočniť tieto priority na úrovni členských štátov a na úrovni Spoločenstva.

4. ĎALŠÍ POSTUP PO JARNOM ZASADANÍ EURÓPSKEJ RADY V ROKU 2006

Po zasadaní Európskej rady je dôležité zachovať hybnosť na uskutočnenie vízie silnejšej Európy s väčším rastom a zamestnanosťou. Na tento účel sa pre nastávajúce mesiace navrhujú nasledujúce kroky:

4.1. Implementácia a monitorovanie národných reformných programov:

- Je potrebné, aby sa efektívna implementácia národných reformných programov a ich prínos k rastu a zamestnanosti stali teraz hlavným stredobodom pozornosti. V nastávajúcich mesiacoch má preto Komisia v úmysle úzko spolupracovať s členskými štátmi, aby im pomohla v ich úsilí a monitorovaní pokroku. Bude potrebné konzultovať s národnými (a regionálnymi) parlamentmi, miestnymi orgánmi, sociálnymi partnermi a inými zainteresovanými stranami, najmä ak nebolo počas prípravy programov dostatok času na získanie vstupných informácií a zapojenie sa do dialógu¹². Keďže je Lisabonská stratégia strednodobým programom, bude potrebné, aby sa takýto dialóg a kontakty uskutočňovali pravidelne;
- Pre Komisiu a členské štáty bude ďalším logickým krokom prediskutovať (kolektívne aj bilaterálne), ako možno národné reformné programy posilniť a rozvinúť, s náležitým rešpektovaním národných tradícií, aby sa viac zohľadnil nielen rozmer Spoločenstva, ale aj vplyv politických rozhodnutí ostatných členských štátov. Komisia bude tento proces organizovať. Zároveň bude Komisia naďalej hľadať zlepšenia spôsobom, ktorý prispieva k úspechu partnerstva. Členské štáty, ktoré ešte nestanovili ciele, pokiaľ ide o budúce výdavky v oblasti výskumu a vývoja a/alebo mieru zamestnanosti, by tak mali urobiť pred jarným zasadáním Európskej rady v roku 2006;
- Členské štáty by mali zabezpečiť súdržnosť medzi svojimi národnými reformnými programami a využitím kohéznych prostriedkov a prostriedkov na rozvoj vidieka v rámci nových finančných výhľadov. Členské štáty by mali z krátkodobého hľadiska zohľadniť makroekonomický vplyv prevodov zo štrukturálnych fondov, najmä ak sa tieto fondy rovnajú niekoľkým percentuálnym bodom HDP. Komisia bude úzko spolupracovať s členskými štátmi pri vypracovaní ich národných strategických referenčných rámcov s cieľom zabezpečiť, aby nová generácia programov kohéznej politiky odrážala priority zahrnuté v národných reformných programoch a v štyroch prioritných akciách zdôraznených v oddieli 3. Mali by zaviesť primerané mechanizmy na zabezpečenie potrebnej koordinácie medzi obidvoma postupmi na národnej úrovni aj regionálnej úrovni. V rámci nových kohéznych programov sa členským štátom odporúča vyčleniť zdroje

¹² UNICE (Union of Industrial and Employers' Confederations of Europe; Európsky zväz priemyselných a zamestnávateľských konfederácií) a ETUC (European Trade Union Confederation; Európska konfederácia odborových zväzov) vo vyhlásení vydanom 15.3.2005 uvítali začatie novej Lisabonskej stratégie, zaviazaním sa aktívne podporovať agendu rastu a zamestnanosti. Na podporu stratégie súhlasili s pracovným programom na roky 2005 - 2008.

štrukturálnych fondov pre opatrenia v snahe o dosiahnutie cieľov Lisabonskej stratégie, ako už boli schválené pre EÚ-15¹³;

- Národné reformné programy obsahujú množstvo zaujímavých politík, na základe ktorých by si mali členské štáty vymieňať skúsenosti. Komisia označí niektoré špecifické politické oblasti, kde je rozsah vzájomných vedomostí obzvlášť veľký a zorganizuje stretnutia so zástupcami členských štátov, aby prediskutovali špecifické politické otázky. Členské štáty by sa mali snažiť uplatňovať najslubnejšie politické názory zahrnuté v ostatných národných reformných programoch. Komisia a členské štáty by mali takisto zabezpečiť, aby otvorená koordinácia EÚ v oblastiach vzdelávania a odborného vzdelávania, sociálnej ochrany a sociálneho začlenenia bola významným prínosom.

Členské štáty sa vyzývajú zohľadniť uvedené časti pri vypracúvaní svojich výročných správ neskôr v tomto roku.

4.2. Realizácia akcie Spoločenstva

- Rada, Európsky parlament a Európska komisia by mali finalizovať finančné výhľady na roky 2007 - 2013 a Rada a Európsky parlament by mali čo najskôr prijať potrebné právne nástroje, aby mohli včas investovať do programu rastu a zamestnanosti, ktorý sa začne od 1. januára 2007;
- Bude potrebné, aby inštitúcie Spoločenstva okamžite uviedli do účinnosti opatrenia plánované v lisabonskom programe Spoločenstva a predovšetkým tie opatrenia, ktoré sú potrebné na implementáciu rozhodnutí prijatých Európskou radou, pokiaľ ide o štyri kľúčové akcie navrhnuté v predchádzajúcej časti. Komisia bude spolupracovať s členskými štátmi (vrátane národných koordinátorov Lisabonskej stratégie) s cieľom zabezpečiť, aby sa do konca roku 2007 prijali všetky potrebné kroky na tieto štyri akcie. Na tento účel sa navrhne plán, v ktorom sa stanovujú potrebné kroky a kľúčové dátumy ich splnenia. Na základe ďalšieho hodnotenia Komisie týkajúceho sa implementácie národných programov členskými štátmi, Komisia určí potrebné opatrenia na doplnenie úsilia členských štátov a následnú aktualizáciu lisabonského programu Spoločenstva.

Pokiaľ ide o lisabonský program Spoločenstva a národné reformné programy, Komisia vo svojej správe z jarného zasadania Európskej rady v roku 2007 zhodnotí vývoj.

4.3. Mobilizácia všetkých účastníkov spoločného programu

- Zo strany Parlamentu, Komisie, Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru, Výboru pre regióny, členských štátov, regionálnych a miestnych aktérov, občianskej spoločnosti a sociálnych partnerov je potrebné veľké komunikačné úsilie, aby sa zvýšilo povedomie a zodpovednosť za národné reformné programy a činnosti Spoločenstva smerom k väčšiemu rastu a zamestnanosti. Ako zástupca európskych občanov, Európsky parlament zohráva kľúčovú úlohu v tomto zvýšenom komunikačnom úsilí, ktoré je potrebné úzko koordinovať s národnými a regionálnymi diskusiami zameranými na budúcnosť Európy;

¹³ Pokiaľ ide o konvergenčné ciele, vyčlenené zdroje by mali predstavovať minimálne 60 % celkových finančných zdrojov, zatiaľ čo cieľom regionálnej konkurencieschopnosti by malo byť 75 %.

- Sociálnym partnerom sa odporúča zohrávať ešte väčšiu úlohu pri rozvoji a implementácii obnovenj Lisabonskej stratégie, najmä predložením spoločných návrhov o tom, ako môžu priamo prispievať k dosiahnutiu jej úspechu. Komisia navrhuje, aby predsedníctvo Únie usporiadalo výnimočný sociálny samit venovaný identifikácii konkrétnych krokov zameraných na pokrok vo všetkých akciách navrhnutých v tomto oznámení a najmä aby sa riešil vplyv globalizácie a demografickej zmeny na vyššiu a lepšiu zamestnanosť.

Príloha

Zoznam názorných príkladov politík a opatrení členských štátov na podporu cieľov pre rast a zamestnanosť, najmä v štyroch prioritných oblastiach určených v časti 3

Výskum a vývoj a inovácie

Asi polovica členských štátov využíva fiškálne podnety na stimuláciu súkromného výskumu a vývoja a niekoľko ďalších členských štátov má v úmysle tieto opatrenia takisto uplatňovať. Španielsko uvažuje o znížení daní pre firmy, ktoré investujú do výskumu a vývoja tak, ako to už robí Holandsko. Maďarsko zjednoduší svoj systém daňových úľav a Francúzsko strojnásobi svoje daňové zvýhodnenie pre výskum do roku 2010.

Španielsko, Dánsko a Estónsko zameriavajú špecifické programy na zvýšenie počtu výskumných pracovníkov v podnikoch. Nemecko začalo „iniciatívu excelentnosti“ na podporu dokonalého výskumu na univerzitách. Cieľom tejto iniciatívy je vybudovať z niektorých nemeckých univerzít najlepšie medzinárodné miesta pre vedecký výskum.

Taliansko vyvíja kompetenčné centrá pre vzdelávanie a výskum, ktoré zahŕňajú Stredomorský systém diaľkového vzdelávania na univerzitách a podporujú mobilitu učiteľov a študentov v celom stredomorskom regióne. Španielsko a Portugalsko vytvorilo spoločný výskumný ústav.

Slovensko, Španielsko a Francúzsko plánujú zaviesť monitorovacie a hodnotiace systémy s cieľom zlepšiť efektívnosť verejných výdavkov v oblasti výskumu a vývoja.

Vo Francúzsku sa zakladajú „Pôles de Compétitivité“ ako partnerstvá verejného a súkromného sektora. Tieto „Pôles“ budú podporovať a koordinovať viacero doplňujúcich politík pre spoločnosti, v ktorých je výskum a vývoj kľúčový. Nedávna slovinská iniciatíva zoskupovania už priniesla sľubné výsledky: 18 úradov pre zoskupovanie, ktorými sa uľahčuje spolupráca medzi 350 spoločnosťami a 40 vzdelávacími/výskumnými ústavmi, bolo schopných prevádzky od roku 2004. V Litve vláda zriaďuje ústav technológie na podporu podnikania v oblasti výskumu, technologického vývoja a inovácií.

V Írsku prijali opatrenia na podporu komercializácie výsledkov verejného výskumu prostredníctvom jeho licencovania pre súkromný sektor alebo pomocou ponúknutou výskumníkom, aby mohli dostať svoje názory na predajnú úroveň a pomôcť im dosiahnuť komerčný úspech.

Taliansko rieši nedostatky v oblasti práv duševného vlastníctva (PDV) pomocou súboru opatrení zameraných na zlepšenie schopností spoločností získavať patenty a na znižovanie poplatkov za patentovanie. V Nemecku sa budú agentúry na využívanie patentov ďalej rozvíjať a zväčšovať. V Belgicku federálna vláda, Európsky patentový úrad, výskumné centrá a univerzity spolupracujú v rámci iniciatívy na podporu MSP prostredníctvom využívania systému PDV. Lotyšsko vyvinulo program verejnej podpory na ochranu a presadzovanie PDV a zvyšovanie povedomia v podnikateľskej komunite.

Zlepšovanie podnikateľského prostredia a fungovanie trhov

Lotyšsko prijalo silný politický záväzok implementovať právo Spoločenstva, ktoré podporuje konkrétne ciele a termíny na zabezpečenie včasnej a správnej transpozície smerníc

vnútorného trhu. Írsko posilnilo svoje vnútorné postupy na monitorovanie implementácie smerníc Spoločenstva. S cieľom vyhnúť sa komplikovaným právnym predpisom, niektoré členské štáty sa vyhýbajú pridávaniu ustanovení pri implementácii smerníc Spoločenstva (Rakúsko, Holandsko). Na to, aby sa vyhli neskorej implementácii, niektoré členské štáty zaviedli zrýchlené postupy (Taliansko, Francúzsko).

Veľa členských štátov uskutočnilo obrovské pokroky v oblasti elektronickej verejnej správy, ako je stanovenie jedného kontaktného miesta pre žiadosti podnikov a občanov (Belgicko, Estónsko, Fínsko, Francúzsko, Írsko, Taliansko, Poľsko, Portugalsko). Tým sa znižuje množstvo kancelárskej práce a výrazne sa skraca čas na odpoveď. V Dánsku, vo Francúzsku, v Holandsku a vo Fínsku možno začať podnikat' za menej ako dva týždne. V Lotyšsku pri prijímaní zamestnancov stačí vykonať len jeden postup; dva postupy v prípade Spojeného kráľovstva, Švédska a Írska.

Mnoho členských štátov (Rakúsko, Belgicko, Cyprus, Česká republika, Dánsko, Estónsko, Francúzsko, Nemecko, Litva, Luxembursko, Holandsko, Portugalsko, Slovinsko, Spojené kráľovstvo) analyzuje – alebo má v úmysle analyzovať administratívne náklady uložené právnymi predpismi. Veľké množstvo z nich využíva varianty štandardného modelu nákladov, ktorý bol pôvodne vyvinutý pre Holandsko a ktorého črty boli vzorom pre kľúčové aspekty spoločnej metodiky EÚ, navrhutej Komisiou v októbri 2005 Rade a členským štátom. Päť krajín (Česká republika, Dánsko, Holandsko, Švédsko a Spojené kráľovstvo) takisto stanovilo kvantitatívne ciele na zníženie administratívnych nákladov (v rozsahu od 20 do 25 % zníženia do roku 2010).

Osem členských štátov (Rakúsko, Estónsko, Nemecko, Taliansko, Poľsko, Slovinsko, Španielsko a Spojené kráľovstvo), okrem štyroch členských štátov (Dánsko, Írsko, Luxembursko, Švédsko), ktoré už tak urobili, plánuje začať programy zjednodušenia. Pozornosť sa venuje zdokonaleniu právnych predpisov o daniach, audite a fiškálnych opatreniach, založeníu podniku, insolventnosti a ochrane spotrebiteľa.

Mnoho krajín, vrátane Írska a Holandska, odstránilo špecifické obmedzenia v prístupe na trh v oblasti slobodných povolaní, finančných služieb a trhov s energiou. Slovensko identifikuje prekážky, ktoré bránia otvoreníu trhu s dodávkami energie, a určí opatrenia na ich odstránenie. Takisto prijíma opatrenia na zlepšenie hospodárskej súťaže v oblasti finančných služieb. Spojené kráľovstvo bude implementovať opatrenia podporujúce hospodársku súťaž v oblasti právnych služieb. Estónsko plánuje implementovať proaktívnu politiku hospodárskej súťaže prostredníctvom analýzy sektora a zvyšovania informovanosti o právnych predpisoch v oblasti hospodárskej súťaže. Dánsko uskutočňuje skríning domácich pravidiel na odstránenie prekážok v dovoze a investíciách do krajiny („Task Force for the Internal Market, TIM; Pracovná skupina pre vnútorný trh“).

Cyprus zhodnotí všetky existujúce a nové systémy pomoci s cieľom skontrolovať, či primerane riešia neúspechy na trhu. Fínsko preskúma svoju politiku subvencovania na účely zníženia svojho celkového objemu a zabezpečenia, aby podpora nenarušila hospodársku súťaž.

Slovensko začalo iniciatívu zriadiť Centrálnu európsku burzu cenných papierov, ktorou by sa riešil nedostatok akciových trhov nielen na Slovensku, ale aj v susedných krajinách. Maďarsko a Česká republika sa môžu zúčastniť. Slovenský domáci trh je príliš malý na to, aby mohol podporovať dobre fungujúci a likvidný akciový trh; preto je potrebná spolupráca medzi niekoľkými krajinami.

Portugalsko navrhlo niekoľko programov na podporu internacionalizácie podnikov. Takisto implementuje špecifický program na urýchlenie priemyselného prechodu a reštrukturalizácie.

Litva plánuje organizovať propagačné kampane o príkladoch úspešných podnikov s cieľom podporiť obraz podnikania medzi všeobecnou verejnosťou. Spojené kráľovstvo poskytuje v školách pre deti vo veku 14 – 16 rokov päťdňové kurzy podnikania. Španielsko plánuje riešiť frustráciu z neúspechu tým, že umožní študentom na všetkých úrovniach škôl učiť sa o hodnote podnikania a podnikateľskom neúspechu.

Viacero krajín takisto prijalo zaujímavé iniciatívy pre MSP na posilnenie prístupu ku kapitálu; napríklad, český program KAPITAL, fínsky balík PreSeed a Enterprise Capital Funds Spojeného kráľovstva. Dánsko plánuje zaviesť daňovú úľavu pre rast podnikateľov. Úľava sa začína, keď podnikateľ prvýkrát vykáže zisk a udeľuje sa na tri roky.

Zamestnanosť, finančná udržateľnosť a demografia

Viacero členských štátov zlepšilo kvalitu svojich verejných financií, zohľadňujúc svoje vnútroštátne priority, na účely zvýšenia dlhodobého potenciálu svojich hospodárstiev. Napríklad, Dánsko, Spojené kráľovstvo a Fínsko výrazne zvýšili verejné výdavky v oblasti vzdelávania na účely zvýšenia produktivity a zamestnateľnosti pracovných síl.

Niekoľko členských štátov zlepšilo finančnú udržateľnosť svojich dôchodkových systémov. Belgicko, Španielsko, Francúzsko, Rakúsko, Portugalsko a Fínsko posilnili súvislosť medzi príspevkami a výhodami, napríklad tým, že počet rokov platenia poistného považujú za dôležitejšie kritérium, pokiaľ ide o odchod do dôchodku, než vek dôchodcu alebo umožnenie skoršieho alebo neskoršieho odchodu do dôchodku s príslušnými zmenami vo výhodách.

Viacero nových členských štátov (Estónsko, Lotyšsko, Litva, Poľsko, Maďarsko a Slovensko) rozložilo riziko dôchodkových systémov presunutím časti povinného dôchodkového poistenia na súkromné systémy financovania. Švédsko, Taliansko, Lotyšsko a Poľsko zriadili systémy, kde príspevky na dôchodok priamo súvisia s príspevkami zaplatenými počas produktívneho veku a takisto sú v závislosti od dĺžky života v dôchodku. Francúzsko sa rozhodlo zvýšiť požadovaný počet rokov na platenie poistného na plný dôchodok v súlade s narastajúcou dĺžkou života. Nemecko zaviedlo v indexácii svojho systému verejného dôchodku faktor trvalej udržateľnosti, čím je indexácia závislá od pomeru medzi počtom zamestnaných a dôchodcov. Takéto zmeny zlepšili finančnú udržateľnosť dôchodkových systémov, i keď niektoré problémy pretrvávajú aj napriek starnúcemu obyvateľstvu.

Dôchodková reforma je dôležitý faktor vysvetľujúci veľký nárast v mierach zamestnanosti medzi staršími pracovníkmi v niektorých členských štátoch od roku 2000. Napríklad Fínsko výrazne zvýšilo mieru zamestnanosti starších pracovníkov (z 35 % v roku 1995 na 50,9 % v roku 2005) v dôsledku zmien v dôchodkových systémoch ako aj v plánovanom odbornom vzdelávaní, väčšej pozornosti pohode starších pracovníkov na pracovisku a plánovaných subvencií pre slabo platené pracovné miesta.

Írsky program Skill-nets uľahčuje spoločnostiam prístup k pružnému, inovačnému a efektívnemu odbornému vzdelávaniu. Táto iniciatíva už pomohla zlepšiť schopnosti asi 30 000 zamestnancom. Estónsko plánuje zreformovať odbornú prípravu a Luxembursko má v úmysle zriadiť systém uznávania neformálneho vzdelávania.

Cieľom Rakúska je obsadiť 5 000 voľných pracovných miest, ktoré je v súčasnosti ťažké obsadiť kvôli príliš nízkej mzde (v mnohých prípadoch je to kvôli tomu, že príslušné pracovné miesta sú na čiastočný úväzok). Nový program „Kombi-Lohn“ odmeňuje zamestnávateľa aj zamestnanca, ak sa voľné pracovné miesto obsadí. Cieľové skupiny sú mladí ľudia nezamestnaní dlhšie ako šesť mesiacov a starší pracovníci nezamestnaní dlhšie ako jeden rok.

Holandsko prijalo konkrétne opatrenia, aby povzbudilo pracovníkov rovnomernejšie si rozložiť prácu, starostlivosť a vzdelávanie počas životného cyklu. Nový systém dobrovoľných úspor umožní pracovníkom šetriť percento zo svojej mzdy na pokrytie obdobia počas dovolenky ako je dovolenka na účel starostlivosti, vzdelávania a iné. Úspory sú finančne podporované.

Slovensko sa snaží zlepšiť rovnováhu práca/život mladých rodín. Školy a predškolské zariadenia budú mať dlhšie pracovné hodiny. Štát podporuje nové zariadenia dennej starostlivosti pre malé deti, uľahčuje prácu na čiastočný úväzok a zaviedol individuálne podporné programy pre ženy, ktoré sa vracajú po materskej/rodičovskej dovolenke na trh práce.

V Grécku sa novým zákonom reformuje národný systém celoživotného vzdelávania. Výbor bude koordinovať národné úsilie, podporovať vzdelávanie zamerané na podnikanie, implementovať najlepšie praktiky a riešiť vylúčenie.

Energia a environmentálne technológie

Škandinávske krajiny vytvorili integrovaný trh na nákup a predaj elektriny. Dodatočné spojenia medzi Holandskom a Nórskom, medzi Fínskom a Estónskom a medzi Dánskom a Švédskom uľahčia obchod a podporia výrobu energie takisto z alternatívnych zdrojov ako je voda a vietor, čo prispeje k zníženiu škodlivých emisií.

Rakúsko, Česká republika, Cyprus, Malta a Spojené kráľovstvo prijímajú opatrenia s cieľom využívať verejné obstarávanie ako páku na podporu environmentálnych technológií a energetickej účinnosti. Nemecko zabezpečuje podnety na podporu energetických úspor v budovách a začalo hlavný program renovácie. Cyprus vypracoval konkrétny plán a časový rozvrh na riešenie subvencií neškodných pre životné prostredie s cieľom preskúmať, zreformovať alebo ich zrušiť.

Cieľom Švédska je zrušiť závislosť od fosfátových palív do roku 2020. Aby to Švédsko mohlo dosiahnuť, bude uplatňovať ekologické dane, podporovať veternú energiu a certifikát ekologickej elektriny. Týmto certifikátom sa ukladá povinnosť nakupovať určitý podiel spotreby elektriny z obnoviteľných zdrojov. Dánsko a Švédsko už majú vysoký podiel environmentálnych daní vo svojom fiškálnom systéme a majú v úmysle ich ďalej rozširovať. Estónsko tohto roku začalo ambicióznou environmentálnu daňovú reformu na účely presunutia daňového zaťaženia pracovnej sily na spotrebu a znečisťovanie, čím podporuje trvalo udržateľné využívanie prírodných zdrojov.

Podporujúce národné a regionálne politiky pre veternú energiu v Nemecku, Španielsku a Dánsku prinášajú výsledky. Nemecko má viac než jednu tretinu svetovej kapacity v oblasti veternej energie a vietor predstavuje 6,5 % produkcie elektrickej energie v Španielsku. V Dánsku priemysel na výrobu veternej energie je veľkým komerčným úspechom. Tento sektor vyrástol rýchlejšie ako ktorýkoľvek iný obchodný sektor a dánske turbíny teraz dominujú svetovému trhu. Tento priemysel poskytuje pracovné miesta pre vyše 20 000 ľudí

v Dánsku. Spojené kráľovstvo rokuje s ropnými dodávateľmi o vyššom podiele biopalív v benzíne.